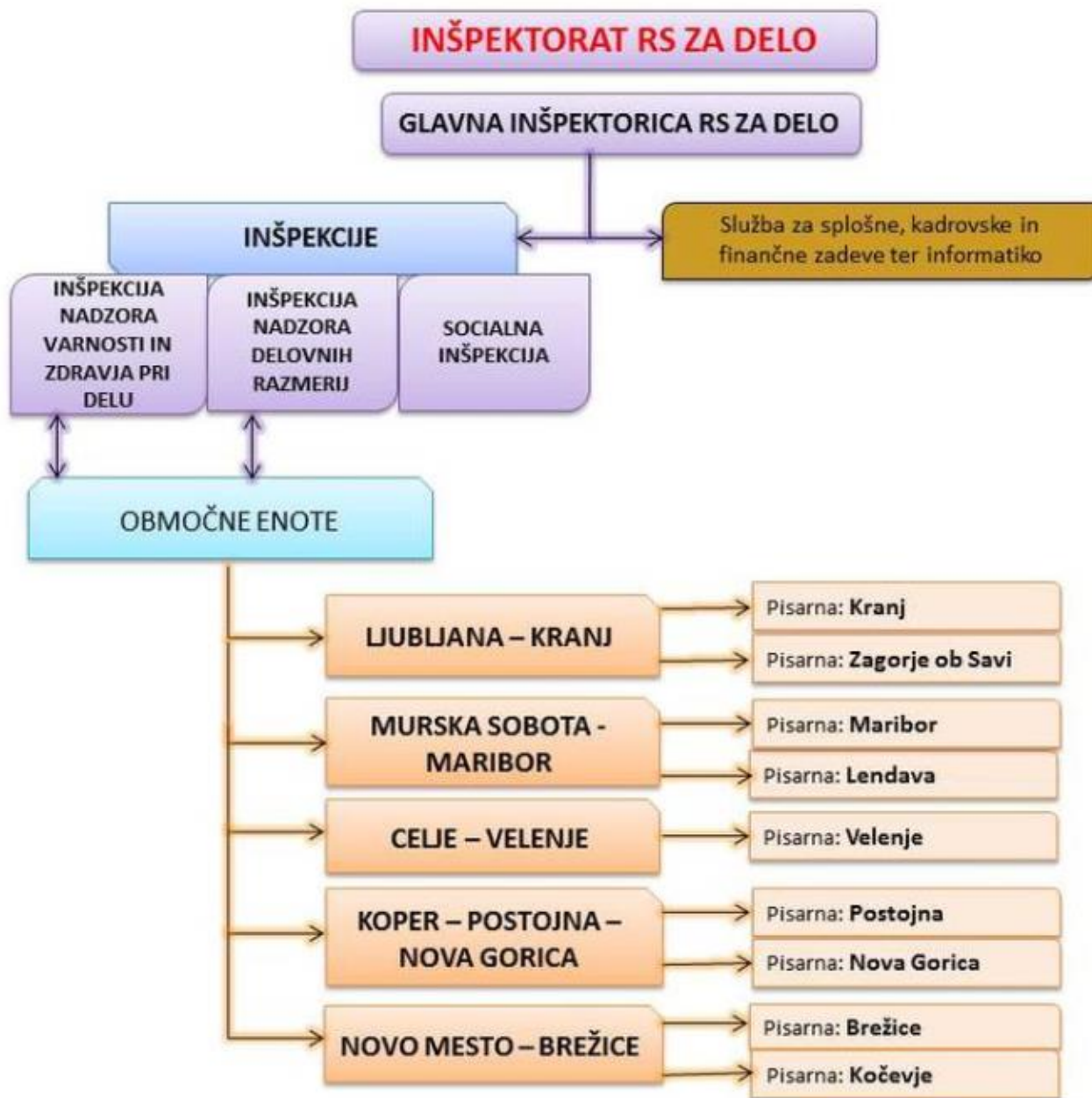

Priporočila Inšpektorata RS za delo za izvajanje promocije zdravja na delovnem mestu

Igor Ipavic, IRSD

Velenje, februar 2016

Zakonodajna določila in obveznosti delodajalcev s področja promocije zdravja na delovnem mestu

Promocijo zdravja na delovnem mestu določa Zakon o varnosti in zdravju pri delu (Uradni list RS, št. 43/11, ZVZD-1);

6. člen (ZVZD-1)

Delodajalec mora načrtovati in izvajati promocijo zdravja na delovnem mestu.

Zakonodajna določila in obveznosti delodajalcev s področja promocije zdravja na delovnem mestu

32. člen (ZVZD-1)

Delodajalec mora promocijo zdravja na delovnem mestu načrtovati ter zanj zagotoviti potrebna sredstva, pa tudi način spremljanja njenega izvajanja.

Minister, pristojen za zdravje, izda smernice za določitev in pripravo promocije zdravja na delovnem mestu iz prejšnjega odstavka tega člena najkasneje do uveljavitve tega zakona.

Zakonodajna določila in obveznosti delodajalcev s področja promocije zdravja na delovnem mestu

76. člen ZVZD-1

V skladu s 27. točko 76. člena je načrt promocije zdravja na delovnem mestu sestavni del Izjave o varnosti z oceno tveganja.

Priporočila IRSD za izvajanje promocije zdravja na delovnem mestu

Promocija zdravja na delovnem mestu naj temelji na prostovoljnih ukrepih, ki jih izvajata obe strani – delodajalec in delojemalec. Uspešna bo le, če je vključena v vse organizacijske procese kot trajni element.

Opredeljena naj bo kot poslovna strategija, ki stremi k preprečevanju slabega zdravja pri delu in izboljšanju zdravja in dobrega počutja. Kot strategija, usmerjena v preprečevanje nastanka bolezni povezanih z delom, nezgod pri delu, poklicnih bolezni, posledicam psihosocialnih tveganj,...

Priporočila IRSD za izvajanje promocije zdravja na delovnem mestu

V zvezi z izvajanjem promocija zdravja na delovnem mestu je smiselno pridobiti informacije med zaposlenimi, in sicer o njihovem zdravju, telesnem počutju, psihičnem počutju, odnosu do sodelavcev in dela, o problemih v smislu obremenitev in škodljivosti na delovnem mestu, o problemih v smislu organizacije dela.

Delodajalec na podlagi predhodne ocene potreb v sodelovanju z zaposlenimi izdela načrt promocije zdravja na delovnem mestu.

Priporočila IRSD za izvajanje promocije zdravja na delovnem mestu

Dobro pripravljen načrt promocije zdravja na delovnem mestu vsebuje konkretne ukrepe/aktivnosti, kdo je odgovoren, časovni okvir, način spremljanja, vrednotenja ter potrebna sredstva.

Odvisno od potreb so ukrepi/aktivnosti usmerjene v organizacijo dela, delovno okolje in spremembe vedenja posameznika (individualni ukrepi). Izvedeni so lahko na ravni delodajalca ali delavca.

Priporočila IRSD za izvajanje promocije zdravja na delovnem mestu

Pri izdelavi načrta promocije zdravja naj se v največji meri uporabijo obstoječi notranji viri in razpoložljivo znanje, saj je uporaba zunanjih izvajalcev običajno povezana z večjimi stroški. Zunanji izvajalec naj se izbere le za posamezne aktivnosti in ne za celotno izvedbo programa.

Načrt promocije zdravja naj vsebuje potrebna finančna sredstva za izvedbo različnih ukrepov/aktivnosti. Veliko ukrepov/aktivnosti se lahko izvaja praktično brez dodatnih finančnih stroškov ali z zelo nizkimi stroški.

Priporočila IRSD za izvajanje promocije zdravja na delovnem mestu

Za uspešno izvajanje načrta promocije zdravja na delovnem mestu je zelo pomembno redno spremljanje in vrednotenje.

Uspešnost izvajanja načrta lahko vrednotimo na podlagi spremljanja števila udeležencev, vrste udeležencev, zadovoljstva s tem, kar je bilo izpeljano, kako je potekala komunikacija, informiranje, zmanjšanje števila kadilcev, zmanjšanje dni bolniške odsotnosti, manjše število menjav/fluktuacij zaposlenih, višja kakovost opravljenega dela, večje zadovoljstvo strank, več odločitev za določeno izobraževanje ipd.

Najpogostejše kršitve in napake delodajalcev pri načrtovanju in izvajanju promocije zdravja

Nadzor v zvezi z zagotavljanjem načrtovanja in izvajanja promocije zdravja na delovnem mestu inšpektorji pri delodajalcih izvajamo v okviru rednih nalog inšpekcijskega nadzorstva ter v okviru usmerjenih akcij nadzora.

Pri nadzorih ugotavljamo, če ima delodajalec izdelan načrt promocije zdravja na delovnem mestu, če načrt vsebuje elemente, ki jih določa zakon, in če delodajalec izvaja načrt promocije zdravja na delovnem mestu.

Najpogostejše kršitve in napake delodajalcev pri načrtovanju in izvajanju promocije zdravja

→ Načrt promocije zdravja na delovnem mestu mora vsebovati:

- konkretne predvidene aktivnosti, dogodke oziroma ukrepe,
- predvidena sredstva,
- način spremljanja izvajanja načrta.

Pri nadzorih ne presoјamo vsebine načrta promocije zdravja ne delovnem mestu, saj je to stvar vsakega posameznega delodajalca.

Najpogostejše kršitve in napake delodajalcev pri načrtovanju in izvajanju promocije zdravja

Ugotovitve pri večjih delodajalcih:

- Večina večjih delodajalcev je pristopila k načrtovanju in izvajanju promocije zdravja na delovnem mestu kmalu potem, ko je Zakon o varnosti in zdravja pri delu stopil v veljavo (3.12.2011).
- Kljub temu, da je Ministrstvo za zdravje Smernice za promocijo zdravja na delovnem mestu izdalo šele marca 2015, je večina delodajalcev načrtovala in izvajala promocijo zdravja na delovnem mestu po podobnem postopku, ki ga priporočajo smernice.
- Občasno v programu promocije zdravja delodajalci predvidijo ukrep s področja varnosti in zdravja pri delu (npr. preventivni zdravstveni pregled, ureditev delovnega mesta, ...), ki tja ne spada.

Najpogostejše kršitve in napake delodajalcev pri načrtovanju in izvajanju promocije zdravja

Ugotovitve pri manjših delodajalcih:

- V izjavi o varnosti z oceno tveganja, ki jim jo običajno izdelata zunanja strokovna oseba z dovoljenjem za opravljanje strokovnih nalog s področja varnosti in zdravja pri delu, imajo opredeljene splošne podatke o promociji zdravja na delovnem mestu, postopek izvedbe promocije zdravja, primere aktivnosti/ ukrepov. Konkretnega načrta nimajo izdelanega.
- K načrtovanju in izvajanju promocije zdravja na delovnem mestu pristopijo šele, ko pri njih opravimo inšpekcijski nadzor oziroma po izdaji ureditvene odločbe.
- Za male delodajalce predstavlja načrtovanje in izvajanje promocije zdravja dodatno obremenitev, strošek. Po nadzoru načrt izdelajo, izvedba je že vprašljiva.

Najpogostejše kršitve in napake delodajalcev pri načrtovanju in izvajanju promocije zdravja

Delodajalcem ob inšpekcijskih nadzorih predstavimo proces izvajanja promocije zdravja na delovnem mestu in jih opozarjamo na najpogostejše napake, ki jih ugotavljamo pri delodajalcih v zvezi z načrtovanjem in izvajanjem promocije zdravja na delovnem mestu.

V kolikor načrt promocije zdravja na delovnem mestu ne vsebuje vseh elementov, ki jih določa zakon, delodajalcem izdamo ureditveno odločbo.

Hvala za pozornost!